

Onderwerp Beantwoording vragen ex art 36 RvO over Opkomstbevordering
gemeenteraadsverkiezingen 18 maart 2026
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 14 050

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 98472-2025

Datum 09-04-2025

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte lezer,

Hierbij doen wij u toekomen ons antwoord op de door mw. M. Gietema (D66), mw. C. Nieuwenhout (GroenLinks), dhr. P. Rebergen (ChristenUnie), mw. J. Bosma (Partij voor de Dieren), mw. E. Bernabela (Partij voor het Noorden) en dhr. D. Swets (Student en Stad) gestelde vragen ex art 36 RvO over Opkomstbevordering gemeenteraadsverkiezingen 18 maart 2026. De brief van de vragenstellers treft u als bijlage aan.

1) Heeft het college de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 en de verkiezingen van andere politieke instituties geëvalueerd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke aandachtspunten volgen hieruit voor de gemeenteraadsverkiezingen van volgend jaar?

De verkiezingsorganisatie van de gemeente evalueert elke verkiezing op de procesmatige aspecten van de verkiezing. Denk hierbij aan de drukte en wachtrijen bij stembureaus, de spreiding en toegankelijkheid van stemlokalen, het welzijn van ingezette vrijwilligers, de kwaliteit van de uitslagvaststelling etc. Deze evaluatie leidt jaarlijks tot procesmatige bijstellingen. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente dat iedere kiezer ongehinderd en veilig zijn of haar stem kan uitbrengen op een redelijke afstand van het woonadres en hier goed over wordt geïnformeerd.

2) Is het college het met de indienende fracties eens dat de gemeente moet streven naar een opkomst van minimaal 67%? Zo nee, welk percentage streeft het college na?

Wij streven bij elke verkiezing naar een zo hoog mogelijke opkomst.

- 3) *Hoeveel stembureaus zijn er op 18 maart 2026? En hoe zijn deze verdeeld over de gemeente? Hoe verhoudt dit aantal en de spreiding van de stembureaus zich tot de vorige gemeenteraadsverkiezingen?*

In 2022 waren er in de gemeente Groningen 148 stembureaus waar kiezers hun stem konden uitbrengen. De stembureaus worden zodanig gekozen dat ze ongeveer 1500 kiesgerechtigden kunnen bedienen en er voor iedereen altijd een stemlokaal is op redelijke afstand van zijn of haar woonadres. Daarnaast worden er een aantal extra stemlokalen aangewezen op bijzondere locaties (Forum en Stadhuis) en op plekken waar veel mensen samenkomen (Hoofdstation en Zernike Campus). We verwachten bij de komende gemeenteraadsverkiezing een ongeveer gelijk aantal stembureaus in te zetten met een gelijkwaardige spreiding.

- 4) *Welke mogelijkheden ziet het college om de toegankelijkheid van stembureaus verder te vergroten?*

Wij dragen er zorg voor dat alle stemlokalen zodanig zijn gelegen en zo zijn ingericht en uitgerust dat kiezers met lichamelijke beperkingen zoveel mogelijk hun stem zelfstandig kunnen uitbrengen. Indien hier niet aan kan worden voldaan wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de reden hiervoor. In de praktijk zijn bij elke verkiezing een paar stemlokalen minder goed toegankelijk. De reden hiervoor ligt in het feit dat niet in iedere wijk genoeg toegankelijke (gast)locaties voorhanden zijn en ook niet ieder gebouw met tijdelijke voorzieningen volledig toegankelijk gemaakt kan worden.

Naast bovengenoemde aandacht voor algehele toegankelijkheid doet de gemeente ook al jarenlang aan het inrichten van enkele extra inclusieve stembureaus. Zo is er sinds 2022 bij elke verkiezing een stembureau waar een stemmal met soundbox aanwezig is zodat ook blinde en slechtziende kiezers zelfstandig hun stem kunnen uitbrengen. Daarnaast wordt er een stembureau ingericht waar dove en slechthorende kiezers ondersteuning kunnen krijgen van een gebarentolk en waar de stembureauleden ook zelf doof of slechthorend zijn. Tot slot biedt de gemeente een gratis verkiezingstaxi aan voor kiezers die slecht ter been zijn of die om andere redenen moeilijk zelfstandig naar het stemlokaal kunnen komen.

- 5) *Hoe informeert het college inwoners uit andere lidstaten van de Europese Unie die ook stemgerechtigd zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen?*

De gemeente stuurt elke kiezer een informatiebrief bij de stempas die tweetalig (Nederlands en Engels) is. Ook de Stemwijzer die bij gemeenteraadsverkiezingen wordt ingezet is tweetalig. Daarnaast is de website van de gemeente Groningen met daarop alle relevante verkiezingsinformatie meertalig beschikbaar.

- 6) *Heeft het college een strategie om jongeren, praktisch opgeleiden en mensen met een migratieachtergrond meer te betrekken bij de gemeenteraadsverkiezingen?*

Nee. Bij de communicatie rondom de gemeenteraadsverkiezing wordt geen gebruik gemaakt van doelgroepenbeleid. De gemeente verstrekt algemene informatie over de verkiezingen die voor iedere kiezer gelijk is.

- 7) *Ziet het college kans om het aantal verkiezingsfestivals in samenwerking met het onderwijs uit te breiden in het onderwijs (mbo, hbo en wo)? Zijn er andere activiteiten die de gemeenten inzet om first-voters te informeren over het belang van hun stemrecht?*

De eerder gehouden verkiezingsfestivals in het onderwijs zijn georganiseerd vanuit de scholen zelf. Dergelijke maatschappelijke initiatieven juichen wij uiteraard van harte toe. Wij zullen dit in onze contacten met onderwijsinstellingen nogmaals benadrukken. Zogenaamde 'first-voters' ontvangen voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezing een brief van de burgemeester over het democratische proces en het belang om gebruik te maken van het stemrecht.

- 8) *Is het college bereid om een nachtstembureau te openen in het centrum van Groningen en dit initiatief in samenwerking met studentenorganisaties en de nachtburgemeester te promoten?*

Wij willen de mogelijkheden hiervoor verder onderzoeken. In 2010 en 2018 heeft Groningen een nachtstembureau gehad. Destijds is besloten om deze niet voort te zetten. Recent is in andere steden ook geëxperimenteerd met nachtstemmen. Wij zullen uitzoeken wat de resultaten hiervan waren en of deze opwegen tegen de extra kosten en de risico's die hiermee gepaard gaan. Hierover zullen wij u in het derde kwartaal van 2025 informeren via de dagmail.

- 9) *Is het college bereid om in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart in samenwerking met bewoners(organisaties) en maatschappelijke organisaties verkiezingsdebatten te organiseren waar alle politieke partijen aan deelnemen, waarbij bewoners bepalen in welke vorm het debat plaatsvindt en welke onderwerpen er besproken worden?*

De verantwoordelijkheid voor het houden van (extra) evenementen en debatten rondom de verkiezingscampagne ligt vooral bij politieke partijen, maatschappelijke organisaties en lokale media zelf. Over het algemeen wordt dit in onze optiek ook goed opgepakt. De gemeente doet daarnaast bij gemeenteraadsverkiezingen tevens aan eigen, meer algemene en neutrale opkomstbevorderende maatregelen. Denk hierbij aan het plaatsen van verkiezingsborden met de posters van alle partijen, de inzet van digitale abri's om te wijzen op de datum van de verkiezing, het maken en produceren van een verkiezingskrant voor alle partijen, het beschikbaar stellen van de Stemwijzer met de standpunten van alle partijen en aan (financiële) ondersteuning van het slotdebat voor de gemeenteraadsverkiezing. Voor extra taken is op dit moment binnen de gemeente ook geen budget beschikbaar.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Mirjam van 't Veld

secretaris,
Christien Bronda